

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLISI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 6

Lýsingarprísir fyri min: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 8 februar 1947

Bláðið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 Arg.

Arbeiddarin, fiskimaðurin og stýrisslagið.

Tað var eitt ófæra stórt fram-
tak, tá ið hin arbeiddandi maðurin
fór at organisera seg. Framman-
undan stóð hin einstaki maðurin
einsamallur. Hann var í øllum lut-
um undirlættur sinum arbeidis-
hættum. Hesin kundi lata hann fáa
ta lön, hann sjálvur hevði hug at
geva, og kom okkurt teirra millum,
kundi hann siga hann upp uttan
ávaring ella lógligar grundir. Øðr-
visi tá ið arbeiddarar fóru at taka
seg saman. Tá vórðu teir ein sterk
heild, ein flokkur, ið kundi styðja
hvar annan og hjálpa hvørjum
øðrum, tá ið ástóð. Tá valdu teir
sinar álitið menn, ið kundu sam-
ráðast við arbeiddisharran og seta
krav fram um lönkrav og arbeidis-
viðurskipti. Tá høvdu báðir partar
sinar fæstu avtalur at halda seg
eftir, sum skuldu verða virðar,
inntil tær á lógligan hátt vóru
uppsagdar.

Tá kundi heldur ikki ein ein-
stakur arbeiddari verða uppsagdur
uttan viðví. Kom okkurt ímillum
arbeiddarar og arbeidisgevarin, so
var tað umboðsmaður arbeiddar-
anna, ið tók sær av tí og fór at
tingast við arbeidisgevarin um,
hvat ið áfært var. Tá kendi hin
einstaki maðurin seg ikki einsa-
mallur sum villmaður í skóginum
men sum limur í einum felag,
einum flokki, og visti hann, at
hann hevði lagsmenn sínar aftan-
fyri seg.

Jú, hetta var mikið framtak at
læra at taka seg saman og standa
í flokki. Með langt ifrá var tað alt.
Langt ifrá var komið á mál við
organiseringstankum. Tað var
eitt stórt framstig at skapa ar-
beiddarafeløg og fiskimannafeløg;
men ein var ikki komin og er ikki
komin til helvtar fram við hesum
tiltaki. Minri enn so.

Ognarmenn og peningmenn
høvdu vald á tingum og rikis-
døgum. Hin arbeiddandi maðurin
hevði organiserað seg og fingið
sær síni feløg, sum kundu umboða
hann hjá arbeidisgevara hansara;
men hann hevði ongan fastan
arbeiddarapolitikk, ongan samfelags-
politikk, hann var ikki beinleiðis
umboðsmaður á hinum fólkavald
tinginum, hann tveitti sína stemmu
til ymiskar handar, og tað var til
teirra, ið ikki kundu rækja hans-
ara áhugamál, hansara interessur.

Hetta sá eisini menn, sum hug-
aðir vóru at umboða arbeiddarin,
og sum vildu bæta um kor hans-
ara, og skilgøðir arbeiddarar sá
eisini henda vansan sjálvir.

Menn fóru tí at skapa og skipa
ein fastan arbeiddarapolitikk, sum
skuldu arbeidda saman við arbeidis-
mannafelaginum og sum skuldu seta
sær síni vissu mál og verða um-
boðað á tinginum. Fullar sændir
vóru ikki vunnar, fyrrenn hann
sjálvur, arbeiddarin, hevði sínar egnu
menn á tingi, sum bóru hansara
mál fram, og sum kundu ávirka
lóggevu landsins.

Arbeiddarar í flestu av mentunar-
londum Europa finga fatur á hesa
hugsjón, teir fóru at taka seg saman
um sín egna samfelagspolitikk og
at fylkja sínar egnu menn á land-
sins ting. Í Týsklandi, Fraklandi,
Bretlandi, Norðanlondum o. a.
skaptust politiskir arbeiddaraflokkar.
Tað gekk striltið í fyrstuni. Ar-
beiddarin styðjaði av gømlum vana
tann politikk og politikkarar, sum
hann og slekt hansara hevði hildið
seg til; men sum tíðin leið vaksu
hesir flokkar og gjørdust so stórir,
at teir í demokratiskum londum
kundu mynda landsins stjórn og
fáa fram sínar hugsjónir viðvík-
andi samfelagsins skipan og upp-
byggjan.

Sveriki, Noreg hava havt sínar
arbeiddarastjórnir í mong ár, og nú
vann arbeiddaraflokkurin í hinum
mætasta demokratiska ríkinum í
Europa, Bretlandi, stóran valsigur,
so hann kundi standa fyrri landsins
stýri og fara undir ein ófæra stóran
reformpolitikk. Í Danmark hevur
arbeiddaraflokkurin, Sosialistar, ong-
antið vunnið fullan meiriluta. Teir
mugu tí hava skapað stjórn saman
við øðrum flokki, og tað má sjálv-
andi hava nógv ávirkað teirra
politisku mál og arbeiði.

Venga vit okkum til Føroyar, so
sigga vit somu meining, sum í
hinum europeisku londunum.

Menn stovna arbeiddarafeløg og
fiskimannafeløg, og seinni kemur
fram politisk arbeiddararæsla, sum
liðandi vinnur sær sessir á Løg-
tingi.

Men her hjá okkum hava vit
havt ein nationalan tvidrátt, eitt
nationalt stríð, sum arbeiddarar-
ræslan ikki er sloppin undan at
taka lut í og støðu til. Arbeiddarin

og fiskimaðurin hava ikki javnlaga
orienterað seg politiskt eftir ar-
beiddaraflokkinum og sett teir menn-
inar inn á Ting at umboða seg;
men hann hevur skapt sínar poli-
tisku hugsjónir eftir teimum stríð-
andi nationalu flokkunum, sum
hava sagt honum, at hesin poli-
tikkur er hin mest umráðandi, og
at hetta stríðið eigur hann fram
um alt at leggja uppi. Tú finnur
tí í føroyskum politikki tað lögna
fyrirbragðið, at hin stórsta arbeid-
arafjöldin í landinum og megin-
parturin av fiskimonnum eru um-
boðað av arbeiddisharrum sinum
ella monnum, ið standa í politi-
skum flokkum, sum mugu hava
tað til uppgávu at verja teirra
áhugamál.

Allir menn, sum hugsa, duga
at siggja henda skeivleikan, og duga
at siggja, hvussu litið, ið arbeidis-
mannafeløg og fiskimannafeløg fáa
gjørt til frama fyrri teir, tey skulu
umboða, tá ið tey ikki hava vald
á lóggevu landsins. Menn kunna
tosa um órættvist pristal, órætt-
visar prísir og minst lön fyrri
fiskimannin. Men teir fáa ikki petti
av skafti bara at sita og tingast
í eini nevnd og ikki hava nakað
vald í Tinginum. Og um teir fara
til verkfall. Hver kemur tá at liða
mest við eitt verkfall, fiskimaðurin,
arbeiddarin ella arbeidisgevarin? Hver
hevur bestar umstøður at leggja
arbeidisleysur?

Nei, hin føroyski arbeiddarin og
fiskimaðurin kann ikki vænta at fáa
sæmdir fyrri síni krav, fyrrenn hann
skilir tað, at hann tekur seg saman
um ein málvisan arbeiddarapolitikk,
stendur saman um sín egna flokk,
ið umboða hann kann, mannsterkur,
knýtir síni feløg til henda politi-
ska flokk og á tann hátt fær fulla
ávirkan á landsins stýri og skipar
landsins lóggevu.

Lastvognskeyring

Anton Arge (y) Húsabrágv

Tlf. 443

374

PERSÓNVOGNUR

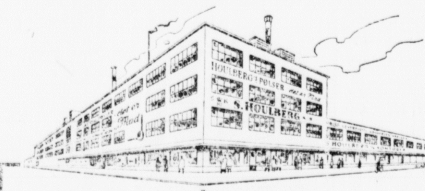
Bløðini í útheiminum.

Hevur peningurin vald á bløðunum?

Bløðini eru í okkara tíð ein ófæra
týðningarmikil lutur í samfelagnum.
Stór fjøld av menniskjum lesa ikki
annað enn bløðini, og tey koma tí
at ávirka og skapa teirra áskoðanir.
Eitt av tí fyrsta, ið Nazisman í
Týsklandi gjørdi, var at leggja
hendur á tey stóru tíðindabløðini,
»einsrættað« tey og skapa tey eftir
teirri nazistisku læruni. Øll tíðindi
og greinir vóru eftirkannað, so tey
lagadu seg eftir tí politikki, Na-
zistar ætlaðu at halda í Týsklandi.

I demokratiskum londum hevur
bløðfrælsi altíð verið hildið høgt í
æru. Bløðmaðurin skal standa friur
og frælsur, og hansara bløð skal
hava rættin til óheft at finnaft
tí ranga í landinum, bera fólki
sonn tíðindi og vera ein góður og
sannur leiðbeinari hjá teimum les-
andi. Demokratisku londini finnaft
tí at bløðunum í hinum diktatur-
stýrðu statunum — t. d. í Ruslandi.
Russisk bløð eru undir statsins um-
sjón, siga teir, og har kemur ikki
annað fram, enn tað, ið stjórnin
vil hava.

Men nú frættist, at menn eru

Vit levera
KJØT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES
i allar bestu kvalitetum.

Umboð:
Otto Jacobsen
Vestmanna

Fedevarer - Pølser - Leverpostej og Konserverfabriker
Statkontroll 352
KØBENHAVN

S. HOULBERG A/S
KØBENHAVN